

REVİZE ULUSLARARASI ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİNE İLİŞKİN BANKACILIK SEKTÖRÜNDE COVID-19 PANDEMİSİ VERİLERİNİN ANALİZİ

ANALYSIS OF THE COVID-19 PANDEMIC DATA IN THE BANKING SECTOR RELATED TO THE REVISED INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING FRAMEWORK

Recep ÖKTEM*
Begüm ÖKTEM**

Öz

Entegre raporlama kavramı işletme paydaşlarının, finansal raporların yanı sıra finansal olmayan raporlara da ihtiyaç duymasıyla 1990'lı yıllarda ortaya çıkmıştır. Aralık/ 2013 yılında entegre raporun tanımı, amacı ve kapsamı, sermaye ögeleri, değer yaratılması, kılavuz ilkeler ve içerik ögelerine ilişkin bir ereve sunan Uluslararası Entegre Raporlama erevesi yayınlanmış ve Ocak/ 2021 yılında revize edilmiştir.

Mart /2020 yılında ise tüm dünyayı etkisini altına alan Covid-19 pandemisi ile başta sağlık sektörü olmak üzere turizm, eğitim, gıda sektörü gibi sektörler de olumsuz etkilenmiştir. Ekonomik dengenin bozulması ile bankalar kredi destek paketleri sunarak pandemi sürecinde aktif rol oynamıştır.

Bu nedenle çalışmada öncelikle revize IIRC (Ocak/ 2021) değerlendirilmiş, önceki sürüm (Aralık /2013) ile farklılıklar özetlenmiştir. Ardından ölkemizde bankaların yayınladıkları entegre raporların Covid-19 verilerine içerik analizi yapılmıştır. Bankaların entegre raporlarında kılavuz ilkeler ve içerik ögeleri kapsamında Covid-19 pandemisi değerlendirilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Entegre Raporlama, Covid-19 Pandemisi, Bankacılık Sektörü

Jel Kodları: M41, G21, M49

* Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, recep.oktem@marmara.edu.tr , ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0350-4912>

** Do. Dr. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, begumoktem@marmara.edu.tr , ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6175-0452>

ABSTRACT

The concept of integrated reporting emerged in the 1990s as the stakeholders of the business needed non-financial reports as well as financial reports. The International Integrated Reporting Framework, which provides a framework for the definition, purpose and scope of the integrated report, capital elements, value creation, guidelines and content elements, was published in December / 2013 and revised in January / 2021.

In March / 2020, with the Covid-19 pandemic, which affected the whole world, sectors such as tourism, education, food sector, especially the health sector, were negatively affected. With the deterioration of the economic balance, banks played an active role in the pandemic process by offering loan support packages.

For this reason, the revised IIRC (January / 2021) was evaluated first, and the differences were summarized with the previous version (December / 2013). Then, content analysis was performed on the Covid-19 data of the integrated reports published by banks in our country. The study was terminated by evaluating the Covid-19 pandemic within the scope of guiding principles and content elements in the integrated reports of banks.

Keywords: Integrated Reporting, Covid-19 Pandemic, Banking Sector

Jel Codes: M41, G21, M49

GİRİŞ

Kurumsal raporlama uygulamalarında etkin bir raporlama konusunun gündeme gelişi konjonktürel gelişmeler ile şekillenmiştir.

Küreselleşen yeni dünya düzeni, iş hayatında paydaşların etkinliğiyle karşılaşarak beklentileri değiştirmiştir. Artık işletme yöneticilerinin sadece hissedara hesap vermenin ötesinde, paydaşa da hesap vermek gereksinimi gündeme gelmiştir. Özellikle küresel ölçekli şirketlerin finansal verilerin ötesinde finansal olmayan verileri de ifşa etme baskısının artması, raporlama konusunda yeni yaklaşımları gündeme getirmiştir.

Entegre Raporlama, yeni dönemin iş modeline uygun raporlama olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu kavramın çeşitli sistemlerde ve alanlarda işlev üstlenmesi, geniş bir alanda konumlanmasına olanak sağlamaktadır.

Bu çalışma, ülkemizde IIRC ilkelerine göre Entegre Raporlama yayınlayan bankacılık sektörünün analizini içermekte ve dünya genelinde yaşanan Covid-19 pandemisine yönelik duyarlılıklarını değerlendirmektedir.

1. ENTEGRE RAPORLAMA SÜRECİ

Çevresel, Sosyal ve Yönetim (ESG) raporlaması 1980'lerden itibaren öne çıktıkça, sosyal bilimciler çağdaş işletme uygulamalarının işlevinin giderek daha fazla kabul edildiğini savundular. Bu durum, finansal olmayan raporlamanın farklı yönlerinin uygulamalarının kurumsal hale gelmesine katkı sağlamış ve şuanda sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama olarak adlandırılan kavramların yaygınlaşmasına ivme kazandırmıştır. (Villers ve Maroun, 2017: 3)

Uluslararası alanda etkinlik göstermeyi hedefleyen ve kurumsal raporlamada güncel yaklaşım olarak ifade edilen entegre raporlama, bir işletmenin belli bir zaman sürecinde yaratacağı değer ve bu değerin yaratılma sürecindeki unsurlar hakkında raporlama sunan bir sistemdir.

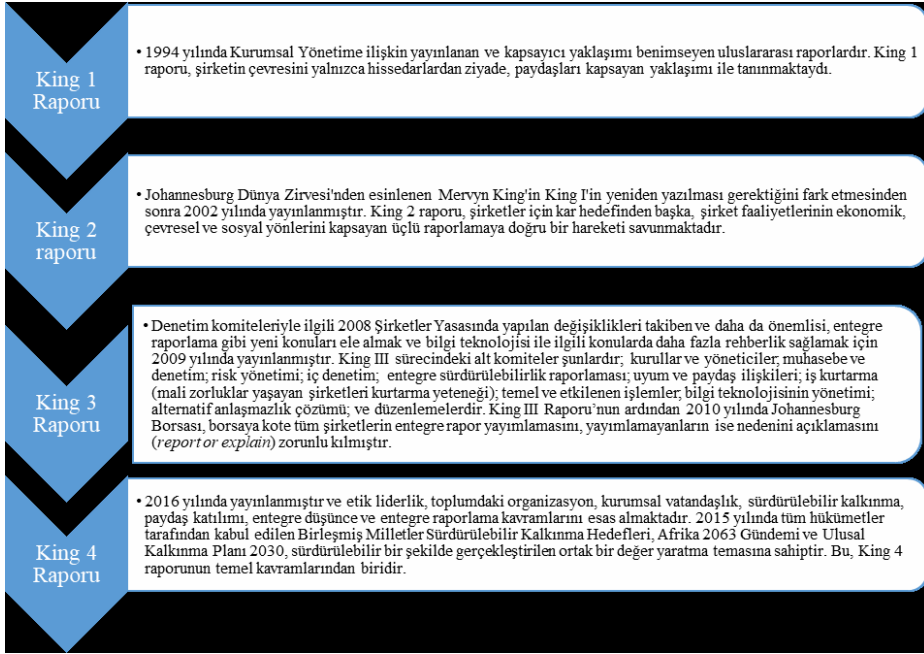
Entegre raporlama, muhasebenin artık paydaşların ve özellikle finansal sermaye sağlayıcılarının (örneğin, yatırımcılar ve bankalar) bilgi ihtiyaçlarını karşılamadığını iddia eden çağdaş finansal raporlama eleştirisine karşı çıkan en son girişimdir. (La Torre vd, 2019: 2)

Entegre raporlama aynı zamanda, sürdürülebilirlik raporlamasındaki en son gelişme olarak görülebilir. Entegre raporlama üzerine son zamanlarda yayınlanan çerçeve IIRC (Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi), Güney Afrika Entegre Raporlama Komitesi (IRCSA9), Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Dünya Kaynakları Enstitüsü(WRI), Karbon Saydamlık projesi (CDP) ve Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UNGC)'dir. (Villers ve Maroun, 2017: 3)

Entegre raporlama süreci, 1992 yılında Güney Afrika'da Güney Afrika Enstitüsü Direktörleri (IODSA) tarafından kurumsal yönetim konusunda rehberlik taslağı hazırlamaktan sorumlu bir komite oluşturma görevi ile Prof. Mervyn King'e başvurması ile başlar. (IODSA, <https://www.iodsa.co.za/page/OurTimeline>, 2019) Ardından entegre raporlamada şeffaflığı ve bilgi paylaşımını teşvik etmek ve Güney Afrika kurumlarına duyulan güvensizliği azaltmak için 1994 yılında Nelson Mandela tarafından Mervyn King'i King Komitesini kurmak üzere atamıştır. (<http://www.entegreraporlamatr.org/en/about-us/who-are-we.aspx>, 2019) Bu komite, benzer kurumsal yönetim konularını incelemek için Birleşik Krallık'ta kurulan Cadbury Komitesi'nin izinden gitmiştir. Bununla birlikte, King Komitesi'nin yetkisi, Güney Afrika siyasi sistemindeki değişikliklerin gerektirdiği dönüşüm ve pozitif ayrımcılık gibi Güney Afrika'ya özgü çok çeşitli konuları ele aldığından Cadbury Komitesi'ninkinden daha geniştir. (Makiwane ve Padia, 2013: 425)

Entegre raporlama yolculuğundaki adımlar şu şekildedir: (IODSA, <https://www.iodsa.co.za/page/kingIII>; Dumay vd, 2016: 2; https://www.mervynking.co.za/downloads/CD_King2.pdf ; Makiwane ve Padia, 2013: 425; IOD, 2009; WBCSD, 2014; IODSA, 2016)

Şekil 1: Entegre Raporlama Yolculuğundaki Adımlar

Kaynak: Institute of Directors in Southern Africa (IODSA), <https://www.iodsa.co.za/page/kingIII> ; John Dumay, Cristianna Bernardi, James Guthrie, Paola Demartini, “Integrated reporting: A structured literature review” Accounting Forum 2016 s.2; King Report on Corporate Governance for South Africa, https://www.mervynking.co.za/downloads/CD_King2.pdf ; Makiwane ve Padia. (2013). Evaluation of corporate Integrated Reporting in South Africa post King III release South Africa: An exploratory enquiry. Journal of Economic and Financial Sciences, 6(2), 421–438; Institute of Directors in Southern Africa (IOD) (2009). King Report on Governance for South Africa ; WBCSD (2014). Integrated Reporting in South Africa: From Concept to Practice,2014; Institute of Directors in Southern Africa (IODSA), (2016). King Report on Governance for South Africa.

2. ULUSLARARASI ENTEGRE RAPORLAMA ÇERÇEVESİ

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) finansal ve finansal olmayan raporlamanın entegrasyonunda lider bir rol üstlenmektedir.

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) 2013 yılında entegre raporlama çerçevesini yayınlamış ve 100'den fazla şirket yeni raporlama formatındaki küresel bir pilot araştırmaya katılmıştır. Güney Afrika'da listelenen şirketlerden, entegre rapor hazırlamaları istenerek, entegre rapor hazırlamaları durumunda bunun nedenini açık bir şekilde ortaya koyma zorunluluğu getirilmiştir. Bunun sonucunda Güney Afrika'daki büyük şirketler için entegre rapor etkin olarak zorunlu hale gelmiştir. IIRC çerçevesi; ABD, Avrupa Birliği ve Avustralya'daki şirketler tarafından da uygulanmaktadır.

(Villers ve Maroun, 2017: 9) Güney Afrika'da bu alanda nc olarak kabul edilen entegre rapor ile ilgili çalışmalarda, şirketlerin IIRC ereve hükümlerini benimsemeye başladığını ve sürdürülebilirlik göstergeleri hakkında daha yüksek kalitede raporlama sağladığını ne sürmektedir. Örneğin, Atkins ve Maroun (2015) ve PwC (2014, 2015); Güney Afrika'daki şirketlerin entegre raporlarının, paydaşlara değerin nasıl üretildiğine ilişkin daha dengeli bir bakış açısı sağlamak için bir araç olduğunu anlamaya başladığını tespit etmiştir. Bunun bir parçası olarak ESG lmleri, risk ve stratejiler daha belirgin hale gelmeye başlamıştır. Finansal veya finansal olmayan performansın geçerli ve güvenilir raporlamasının sağlanması için gerekli olan sistem ve süreçler de şekillenmeye başlamıştır. Sonuç olarak, dünya genelinde entegre raporlama hala gelişme aşamasında iken, Güney Afrika sermaye piyasalarında ise, var olan güveni destekleme potansiyeline sahiptir ve değere ilişkin bilgileri yatırımcılara ve diğer paydaşlara sağlama potansiyeline sahiptir. (Villers ve Maroun, 2017: 10)

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC), Mart 2017'de entegre raporun uygulanması ile ilgili başarı ve zorluklarını belirlemek için küresel bir davet başlatmıştır. Bu istiaşeye, farklı sektörlerden 19 ülkedeki olayların geri bildirimleri de dahil olmak üzere 400'den fazla başvuru olmuş ve katkı sağlanmıştır. (IIRC, 2017: 3) Görüşler, çerçevenin, uygulamanın zorluklarına iyi dayandığını göstermiştir. Ayrıca, rehberlik ve örnekler sağlama ile hazırlayıcıların ve diğer paydaşların bu zorlukların üstesinden gelmeye devam etmelerine yardımcı olacak diğer önlemlerin alınmasında çeşitli fırsatlara dikkat çekmiştir. (IIRC, 2017: 3) şirketlerin, çerçevede değişiklik yapılmadan uygulanması için yeterli zaman verilmesi ile deneyim ve dış gelişmeler işiğında çerçevenin güncellenmesi arasında açıkça bir seçim yapılması gerekmektedir.

Bu geri bildirimde, ereve revizyonları için yapılan öneriler değerlendirilmiş ve değişiklik yapmak için endişe duyulmadığı bildirilmiştir. Bununla birlikte, IIRC bu raporda önerilen eylemleri uyguladığı için, diğer önerilerin yanı sıra bu nerileri daha da göz önünde bulundurmayı taahhüt etmektedir. Ayrıca, çerçeveyi revize etmek için resmi sürecin başladığı herhangi ileri bir tarihte yeniden gözden geçirileceği belirtilmiştir. (IIRC, 2017: 3)

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC)'ye yapılan son paydaş geri bildirimi, kuruluşların entegre düşünce ile mücadele ettiğini fark etmesini sağlamıştır. Bu nedenle, uygulamada entegre raporun geleceği ve entegre rapor hazırlayıcılarının entegre düşünme üzerine nasıl uygulamaları ve raporlamalarını gerektiğini anlamalarına yardımcı olabileceği tartışılabilir. (La Torre vd, 2019: 2)

Bu nerileri takip eden süreçte, Uluslararası Entegre Raporlama erevesi Ocak 2021 yılında güncellenmiştir. Uluslararası Entegre Raporlama erevesi (Ocak 2021), Uluslararası Entegre Raporlama erevesinin (Aralık 2013) yerini almaktadır. Bu son sürüm, 1 Ocak 2022'de başlayan raporlama dönemleri için geçerlidir. (IIRC 2021: 1)

2.1. IIRC Kapsamı

Uluslararası Entegre Raporlama erevesi'nin bölümleri ve kapsamı özetle şu şekildedir, (IIRC 2021:10-53)

Birinci bölüm: Çerçevenin kullanımı: Entegre rapor tanımı, çerçevenin amacı, entegre raporun amacı ve kullanıcıları, ilkelere dayalı bir yaklaşım olduğu, rapor biçimi ve diğer bilgilerle ilişkiler, çerçevenin uygulanışı, entegre raporla ilgili sorumluluk.

Tablo 1: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Birinci Bölüm

Entegre rapor tanımı	Bir entegre rapor bir kuruluşun stratejisinin, kurumsal yönetiminin, performansının ve beklentilerinin kuruluşun dış çevresi bağlamında kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmayı, korumayı ya da aşınmayı nasıl sağlayacağını kısa ve öz bir şekilde bildirilmesidir.
Çerçevenin Amacı	Bu Çerçevenin amacı, bir entegre raporun toplam içeriğini düzenleyen Kılavuz İlkeler ve İçerik Öğeleri sağlamak ve bunların altında yatan temel kavramları açıklamaktır.
Entegre raporun amacı ve kullanıcıları	Entegre raporun amacı, finansal sermaye sağlayıcılarına bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yarattığını, koruduğunu veya aşındırdığını/zarara uğradığını açıklamaktır. Bu nedenle hem finansal hem de diğer ilgili bilgileri içerir.

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

İkinci bölüm: Temel kavramlar: Giriş, kuruluş ve diğerleri için değer yaratma, Sermaye öğeleri (*Finansal sermaye, Üretilmiş sermaye, Fikri sermaye, İnsan sermayesi, Sosyal ve ilişkisel sermaye, Doğal sermaye*), değer yaratıldığı, korunduğu veya aşındırıldığı süreç.

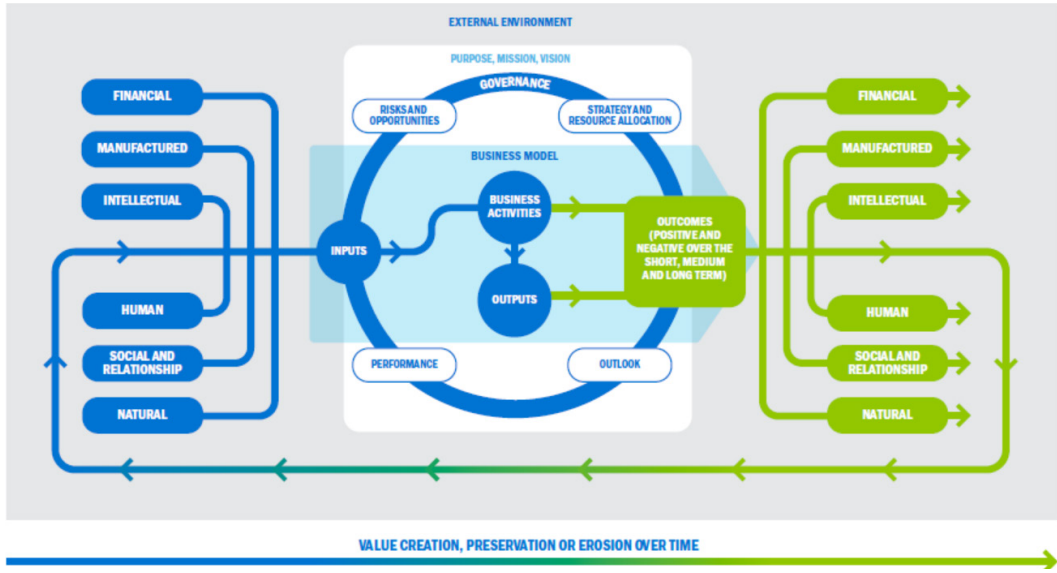
Tablo 2: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi İkinci Bölüm

Giriş	Entegre bir rapor, bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yarattığını, koruduğunu veya aşındırdığını açıklar. Değer, sadece bir kuruluş tarafından veya kuruluş bünyesinde yaratılmaz, korunmaz veya aşınmaz.
Kuruluş ve diğerleri için Değer yaratma, koruma veya aşındırma süreci	Bir kuruluş tarafından zaman içinde yaratılan, korunan veya aşındırılan değer, kuruluşun faaliyetlerinden ve çıktılarında kaynaklanan sermaye öğeleri üzerinde artışlar, azalmalar veya dönüşümlerle kendini gösterir.
Sermaye Öğeleri	Finansal sermaye, Üretilmiş sermaye, Fikri sermaye, İnsan sermayesi, Sosyal ve ilişkisel sermaye, Doğal sermayeden oluşur.
Değer yaratıldığı, korunduğu veya aşındırıldığı süreç	Kuruluşlar değer yaratmayı amaçlasa da, toplam sermaye stoku da net bir düşüşe uğrayabilir veya net bir değişiklik yaşamayabilir. Bu gibi durumlarda değer aşınır veya korunur.

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

Değerin yaratıldığı, korunduğu veya aşındığı süreç Şekil 2'de gösterilmektedir.

şekil 2: Değerin Yaratıldığı, Korunduğu Veya Aşındığı/Zarar Uğradığı Süreç

Kaynak: IIRC 2021, s.22. <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

nc bölüm: Kılavuz ilkeler

Tablo 3: Uluslararası Entegre Raporlama erevesi nc Bölüm

Kılavuz ilkeler	Açıklaması
Stratejik odak ve geleceğe yönelim	Bir entegre rapor kuruluşun stratejisi ve bunun, kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetiyle ve sermaye ögelerini kullanımı ve etkileşimiyle nasıl bir ilgisi olduğu hakkında bilgi sağlamalıdır.
Bilgiler arası bağlantı	Bir entegre rapor kuruluşun zaman içinde değer yaratma kabiliyetini etkileyen faktörlerin birleşimi, birbirleriyle olan ilişkileri ve aralarındaki bağımlılıkların bütünsel bir resmini sunmalıdır.
Paydaşlarla ilişkiler	Bir entegre rapor kuruluşun temel paydaşlarıyla kurduğu ilişkilerin doğası ve kalitesi hakkında bilgi sağlamalı ve kuruluşun paydaşların meşru ihtiyaç ve isteklerini ne ölçüde anladığını, hesaba kattığını ve karşıladığını göstermelidir.
Önemlilik	Bir entegre rapor kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini önemli ölçüde etkileyen konular hakkında bilgi vermelidir.
Kısa ve öz olma	Bir entegre rapor kısa ve öz olmalıdır.
Güvenilirlik ve eksiksizlik	Bir entegre rapor olumlu ya da olumsuz tüm maddi hususları dengeli ve maddi hata içermeyecek bir Şekilde içermelidir.
Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik	Bir entegre rapordaki bilgiler: Zaman içinde tutarlı bir temele dayalı olarak ve kuruluşun kendi zaman içinde değer yaratma kabiliyeti açısından, diğer kuruluşlarla karşılaştırılmasına olanak sağlayacak Şekilde sunulmalıdır.

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

Dördüncü bölüm: İçerik öğeleri

Tablo 4: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Dördüncü Bölüm

İçerik öğeleri	İçerik öğeleri ile ilgili sorular
Kurumsal genel görünüm ve dış çevre	Kuruluş ne iş yapıyor ve hangi koşullarda faaliyet gösteriyor?
Kurumsal Yönetim	Kuruluşun kurumsal yönetim yapısı kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini nasıl destekliyor?
İş modeli	Kuruluşun iş modeli nedir?
Riskler ve fırsatlar	Kuruluşun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen spesifik risk ve fırsatlar nelerdir ve kuruluş bunları nasıl ele almaktadır?
Strateji ve kaynak aktarımı	Kuruluşun hedefi nedir ve buraya nasıl ulaşmayı amaçlamaktadır?
Performans	Kuruluş, dönem içinde belirlenen stratejik hedeflerine ne ölçüde ulaşmıştır ve elde edilen sonuçlar sermaye öğelerini nasıl etkilemiştir?
Genel görünüm	Kuruluşun stratejisini uygularken karşılaşması muhtemel zorluk ve belirsizlikler ve bunların, iş modeli ile gelecekteki performansı açısından potansiyel etkileri nelerdir?
Hazırlık ve sunum temeli	Kuruluş entegre rapora dahil edilecek konuları nasıl belirlemektedir ve bu konular nasıl nicelenmekte veya değerlendirilmektedir?

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

5.Bölüm: Genel raporlama ilkeleri: Raporlama hakkındaki Maddi konuların açıklanması, Sermaye öğelerinin açıklanması, Kısa, orta ve uzun vade için zaman aralıkları, Birleştirme ve ayırma çeşitli İçerik Öğeleri ile ilgilidir.

Tablo 5: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Beşinci Bölüm

Genel raporlama ilkeleri	Raporlama hakkındaki maddi konuların açıklanması, sermaye öğelerinin açıklanması, kısa, orta ve uzun vade için zaman aralıkları, birleştirme ve ayırma çeşitli içerik öğeleri ile ilgilidir.
---------------------------------	--

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

2.2. Revize IIRC Kapsamında Değerlendirme

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) tarafından yayınlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'nin Ocak/2021 yılı ile Aralık/ 2013 yılında yayınlanan versiyonu arasındaki temel farklılıklar şu şekilde özetlenmiştir;

-“Değer yaratma süreci” ifadesi, “değer yaratma, koruma veya aşındırma süreci” olarak güncellenmiştir. “Değer aşınma süreci”, toplam sermaye stokunun net bir düşüğe uğraması olarak ifade edilmiş, “değer korunma süreci” ise sermaye stokunda net bir değişiklik yaşanmaması olarak ifade edilmiştir.

- Değer yaratma sürecine ilişkin 2013 versiyonunda “vizyon ve misyon” yer alırken, 2021 versiyonunda bu unsurlara ek olarak “amaç” eklenmiştir. Diğer bir deyişle, “amaç, vizyon ve misyon” olarak güncellenmiştir.
- Dördüncü bölüm: İçerik geleri’nde yer alan “genel raporlama rehberi” yeni bir bölüm olarak beşinci bölümde açıklanmıştır.
- İçerik geleri’nin 2013 versiyonunda 9 ge mevcut iken, 2021 versiyonunda 8 ge mevcuttur. İçerik gelerinden biri olan “genel raporlama rehberi” (nceki maddede açıklandığı üzere) yeni bir bölümde açıklanmıştır.

Aşağıdaki tabloda IIRC 2021 versiyonunda esas olarak değişen tanımlar ve ifadeler yer almaktadır:

Tablo 6: Revize Uluslararası Entegre Raporlama erevesi (2021)’de Değişen Tanımlar Ve İfadeler

	IIRC	2021
BİRİNCİ BÖLÜM	Entegre Rapor Tanımı	Bir entegre rapor bir kuruluşun stratejisinin, kurumsal yönetiminin, performansının ve beklentilerinin kuruluşun dış çevresi bağlamında kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmayı, korumayı ya da aşınmayı nasıl sağlayacağının kısa ve öz bir şekilde bildirilmesidir.
	Entegre Raporun Amacı Ve Kullanıcıları	Entegre raporun amacı, finansal sermaye sağlayıcılarına bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yarattığını, koruduğunu veya aşındırdığını/zarara uğradığını açıklamaktır. Bu nedenle hem finansal hem de diğer ilgili bilgileri içerir.
İKİNCİ BÖLÜM	Giriş	Entegre bir rapor, bir kuruluşun zaman içinde nasıl değer yarattığını, koruduğunu veya aşındırdığını açıklar. Değer, tek başına bir kuruluş tarafından veya içinde yaratılmaz, korunmaz veya aşınmaz.
	Kuruluş Ve Diğerleri İçin Değer Yaratma, Koruma Veya Aşındırma Süreci	Bir kuruluş tarafından zaman içinde yaratılan, korunan veya aşındırılan değer, kuruluşun faaliyetlerinden ve çıktılarından kaynaklanan sermaye ögeleri üzerinde artışlar, azalmalar veya dönüşümlerle kendini gösterir. Bu değerin birbiriyle ilişkili iki yönü vardır – aşağıdakiler için yaratılan, korunan veya aşınan değer: • Kuruluşun kendisi için yaratılan değer (Finansal sermaye sağlayan taraflara finansal geri dönüşü etkilemeye imkan verir. • Diğerleri (paydaşlar ve genel olarak toplum) için yaratılan değer.
	Değer Yaratıldığı, Korunduğu Veya Aşındırıldığı Süreç	Kuruluşlar değer yaratmayı amaçlasa da, toplam sermaye stoku da net bir düşüşe uğrayabilir veya net bir değişiklik yaşamayabilir. Bu gibi durumlarda değer aşınır veya korunur. Değerin yaratıldığı, korunduğu veya aşındığı süreç şekil 2’de gösterilmektedir. Değer yaratma, koruma veya aşındırma süreci durağan değildir; Her bir bileşenin ve bunların diğer bileşenlerle olan etkileşimlerinin düzenli olarak incelenmesi ve kuruluşun genel görünüşüne odaklanılması tüm bileşenleri iyileştirecek revizyona ve iyileştirmeye giden yolu açar.

Kaynak: IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

3. ENTEGRE RAPORLAMADA BANKACILIK SEKTÖRÜNDE COVID-19 PANDEMİSİNE İLİŞKİN İÇERİK ANALİZİ

3.1. Araştırmanın Kapsamı

Ülkemizde 2020 yılında entegre faaliyet raporu yayınlayan bankalar 5 adettir. Bu bankalar; Garanti Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Vakıfbank, Yapı ve Kredi Bankası ve Ziraat Bankası'dır. Bu bankaların haricinde, Halkbank, 2020 yılı faaliyet raporunda, entegre rapor yayınlayacağını belirtmiş olup, henüz entegre rapor yayınlamadığı için değerlendirmeye alınmamıştır. İş Bankası da 2020 faaliyet raporunda entegre rapora ilişkin değer yaratma unsuruna yer vermiş, ancak detaylı bilgi için paydaşları 2019 entegre raporuna yönlendirmiştir. Bu nedenle çalışmada 2020 yılı entegre faaliyet raporu yayınlayan Garanti Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Vakıfbank, Yapı ve Kredi Bankası ve Ziraat Bankası incelenmiştir.

3.2. Araştırma Metodolojisi

İlgili bankalara IIRC çerçevesine göre COVID-19 kapsamında içerik analizi yapılmıştır. Entegre raporlarda “pandemi”, “covid-19” ve “salgın” kelimeleri taranmıştır. Sermaye ögeleri ve değer yaratma sürecine ilişkin olarak kılavuz ilkeler ve içerik ögeleri kapsamında içerik analizi yapılmıştır. Ocak 2021 yılında yayınlanan revize IIRC’de 8 kılavuz ilke mevcuttur. Ancak revize IIRC, 2022 yılında başlayan raporlama dönemleri için geçerli olacaktır. Bu nedenle şirketler 2013 yılında yayınlanan entegre raporlama çerçevesine göre raporlama yapmıştır ve değerlendirme 2013 yılında yayınlanan entegre raporlama çerçevesine göre yapılmıştır.

Kılavuz ilkeler, içerik ögeleri ve genel raporlama ilkeleri belirlenen açıklama ölçütleri doğrultusunda “açıklama var” ve “açıklama yok” olarak 2 ölçekte değerlendirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Analizi

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi’nin Üçüncü Bölüm: Kılavuz İlkeler Kapsamında beş bankanın Covid-19 pandemisine ilişkin analizi Tablo 7’de yer almaktadır:

Tablo 7: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Üçüncü Bölüm: Kılavuz İlkeler Kapsamında Araştırmanın Analizi

Kılavuz ilkeler	Açıklama Ölçütü	Açıklama Var	Açıklama Yok
Stratejik odak ve geleceğe yönelim	Stratejik plan, Sermaye ögelerinin kullanımı ve değer yaratılması	3	2
Bilgiler arası bağlantı	Sermaye ögelerinin birbirleriyle olan ilişkileri	1	4
Paydaşlarla ilişkiler	Paydaş analizi çalışması	2	3
Önemlilik	Önceliklendirme stratejisi ve önceliklendirme analizi	3	2

Kısa ve öz olma	Kısa ve öz olması	Entegre faaliyet raporlarının En azı 274 sayfa ve en fazlası 552 sayfadır.	
Güvenilirlik ve eksiksizlik	<i>olumlu ya da olumsuz tüm maddi hususları içermesi, güvenilirlik; katı iç denetim ve raporlama sistemleri, paydaş katılımları, iç denetim veya benzeri fonksiyonlar ile kuruluş dışından bağımsız denetim eksiksizlik; maliyet / fayda, rekabet avantajı, geleceğe yönelik bilgiler</i>	4	1
Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik	<i>tutarlı bilgiler ve yıllar bazında ve diğer kuruluşlarla karşılaştırılmasına olanak sağlama</i>	2	3

Stratejik odak ve geleceğe yönelim kapsamında, Stratejik plan, Sermaye gelerinin kullanımı ve değerin yaratılması değerlendirilmiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Stratejik plan, Sermaye gelerinin kullanımı ve değerin yaratılması kısımlarında pandemi sürecine ve Covid-19'a yer vermiştir. Yapı Kredi Bankası ise, "pandemi sürecinde üretilen değer ve odak konuları" başlığında pandemiye yer vermiştir. Ziraat Bankası ise, üretilen değer kapsamında, finansal sermaye kısmında pandemi döneminde ekonomiye ve reel kesime destek verildiğini belirtmiştir. Ayrıca, dolaylı olarak ta sermaye ögelerine; herkes için bankacılık (ekonomik istikrar kalkınma paketi), dijital çözümler, müşteri ve çalışan deneyimi kısımlarında Covid-19'a yer vermiştir. İnsan kaynağına yatırım ve ekonomik faaliyetler kapsamında kredi paketlerinde de pandemiye yer vermiştir.

Bilgiler arası bağlantı kapsamında, Sermaye gelerinin birbirleriyle olan ilişkileri değerlendirilmiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası "Covid-19 ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası" başlığında finansal sermaye ve sosyal sermaye ile bu sermaye ögelerinin birbirleriyle olan ilişkilerine yer vermiştir.

Paydaşlarla ilişkiler ilkesi kapsamında, paydaş analizi çalışması değerlendirilmiştir. Garanti Bankası çalışanlar ve aileleri, 65 yaş üstü müşteriler kapsamında Covid-19'a yer vermiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası paydaş analizi çalışmasında Covid-19'a kısmen yer vermiştir.

Önemlilik ilkesi kapsamında, Önceliklendirme stratejisi ve önceliklendirme analizi değerlendirilmiştir. Garanti Bankası "Öncelikli konumuz: Covid-19" başlığı altında detaylı açıklama yapmıştır. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası "önceliklendirme stratejisi ve önceliklendirme analizi" kısmında Covid-19'a yer vermiş, Yapı Kredi Bankası ise 2020 kilometre taşları kısmında Covid-19'a kısmen yer vermiştir.

Kısa ve öz olma ilkesi kapsamında, bankaların yayınladıkları raporların sayfa sayısı incelenmiş olup, en az 274 sayfa Vakıfbank Entegre Faaliyet Raporu ve en çok 552 sayfa ile Yapı Kredi Bankası ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Entegre Raporları'nın yayımlandığı görölmektedir.

Güvenilirlik ve eksiksizlik ilkesi kapsamında, olumlu ya da olumsuz tüm maddi hususları içermesi değerlendirilmiştir. Güvenilirlik kapsamında; katı iç denetim ve raporlama sistemleri, paydaş katılımı, iç denetim veya benzeri fonksiyonlar ile kuruluş dışından bağımsız denetim değerlendirilmiştir. "Uluslararası Güvence Denetimi Standardı (ISAE) 3000", Uluslararası Bağımsız Denetim ve Güvence Denetimi Standartları Kurulu (IAASB) tarafından düzenlenmiş ve Uluslararası Muhasebeciler

Federasyonu (IFAC) tarafından yayınlanmıştır. (IFAC, 2013:2; KGK: 1) Bu kapsamda güvenilirlik ilkesinde “Tarihi Finansal Bilgilerin Denetimi ve Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışında Kalan Güvence Denetimleri” çerçevesinde “Uluslararası Güvence Denetimi Standartları (ISAE) 3000” göre Sınırlı Güvence Raporu alan bankalar esas alınmıştır. Garanti Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Vakıfbank ve Yapı Kredi Bankası; Bağımsız Güvence Raporu’nu ilgili raporlarında sunmuştur. Eksiksizlik ilkesi kapsamında ise, fayda/maliyet, rekabet avantajı, geleceğe yönelik bilgiler değerlendirilmiştir. Garanti Bankası, Yapı Kredi Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, 2021 gelecek öngörülerinde Covid-19’a ilişkin bilgiye yer vermiştir.

Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik ilkesinde, tutarlılık ile yıllar bazında ve diğer kuruluşlarla karşılaştırılmasına olanak sağlaması değerlendirilmiştir. Vakıfbank 2020 Entegre Faaliyet Raporu’nda “Sermaye Ögelerine Göre Performans Göstergeleri” başlığında 2019 ve 2020 yılı verilerini karşılaştırmıştır. Garanti Bankası ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2020 Entegre Faaliyet Raporlarında “2020 Temel Performans Göstergeleri” başlığında ilgili verileri sunarak, 2019 raporlarında da “2019 Temel Performans Göstergeleri” ni yayınlamıştır, dolayısıyla 2019 ve 2020 yıllarına ilişkin karşılaştırma olanağına sahiptir. Yapı Kredi Bankası ise, “Performans Tabloları” başlığında 2018-2020 yıllarına ilişkin 3 yıllık sosyal performans ve çevresel performans kalemlerini karşılaştırmıştır. Ayrıca 2016-2020 yıllarına ilişkin 5 yıllık özet finansal bilgiler sunmuş olup, ilgili tabloda finansal kalemlerin haricinde çalışan sayısı ve şube sayısı kalemine de yer vermiştir. Ziraat Bankası 2020 Entegre Faaliyet Raporu’nda “Başlıca Göstergeler: Çevresel, Sosyal ve Ekonomik” başlığında 2020 verilerini yayınlamış olup, 2019 Entegre Faaliyet Raporunda da “Başlıca Göstergeler” kısmı ile karşılaştırma olanağı sunmaktadır. Bu verilerden hareketle, incelenen tüm bankaların temel performans göstergelerinin sunulması ve karşılaştırılabilirliği mümkündür. Ancak performans göstergelerinde Covid-19 ve pandemiye ilişkin veriler incelendiğinde, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası; performans göstergelerinde, “çalışan memnuniyeti anket sonuçlarına göre bankanın Covid-19 kapsamında aldığı önlemlere karşı memnuniyet oranı” kalemini hesaplamış, tamamlanan enerji verimliliği ve/veya kaynak verimliliği proje hedefinde pandemi nedeniyle gerçekleşmede sapma olduğunu belirtmiştir. Ayrıca performans göstergelerine, pandemi nedeniyle, “2020 yılı uzaktan çalışma oranı” olarak yeni bir kalem eklemiştir. Garanti Bankası ise, performans göstergelerinde, takipteki krediler oranına ilişkin olarak, 2020 yılı performansında, pandemi sırasında alınan geçici önlemler nedeniyle, takipteki kredi girişlerinin düşük kaldığını belirtmiştir. Bu nedenle, performans göstergelerinde Covid-19 ve pandemiye ilişkin verileri, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası detaylı olarak ve Garanti Bankası ise sınırlı olarak yer vermiştir.

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi’nin Dördüncü Bölüm: İçerik Ögeleri Kapsamında beş bankanın Covid-19 pandemisine ilişkin analizi Tablo 8’de yer almaktadır:

Tablo 8: Uluslararası Entegre Raporlama erevesi Dördüncü Bölüm: İçerik Ögeleri Kapsamında Araştırmanın Analizi

İçerik ögeleri	Açıklama Ölçütü	Açıklama Var	Açıklama Yok
Kurumsal genel görünüm ve dış çevre	Faaliyet gösterdiği alan ve makroekonomik görünüm	3	2
Kurumsal Yönetim	kurumsal yönetim yapısı ve kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma	3	2
İş modeli	İş modelinin oluşturulması	1	4
Riskler ve fırsatlar	Risk ve fırsatların belirlenmesi, risk yönetimi	5	-
Strateji ve kaynak aktarımı	Hedeflerin belirlenmesi	1	4
Performans	Hedeflerin gerçekleştirilmesi, sermaye ögeleri ile ilişkisi	1	4
Genel görünüm	Muhtemel zorluk ve belirsizlikler ile nasıl yönetildiği	2	3
Hazırlık ve sunum temeli	Entegre rapora dahil edilecek konuların belirlenmesi, önemlilik belirleme süreci ve raporlama sınırı	3	2

Kurumsal genel görünüm ve dış çevre ögesi kapsamında, faaliyet gösterdiği alan ve makroekonomik görünümü değerlendirilmiştir. Garanti Bankası makroekonomik görünüm ve 2021 öngörülerini kısmında Covid-19'a yer vermiştir. Ziraat Bankası ise, makroekonomik görünüm; Türkiye ekonomisi kısmında Covid-19'a yer vermiştir.

Kurumsal yönetim kapsamında, kurumsal yönetim yapısı ve kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma değerlendirilmiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası insan sermayesi başlığında pandemi sürecine ilişkin, orta ve uzun vadeli insan kaynağının planlanması, kritik çalışanların yedeklenmesi ve iş sürekliliği kapsamında planlamalara yer vermiştir. Yapı Kredi Bankası da, pandemi sürecinde sürdürülebilir finans ürünlerine yapılan yatırımların çeşitlendiğini, Covid-19 tahvilleri gibi sosyal tahvil ihraçlarının gerçekleştiğini belirtmiştir. Ayrıca hem Yapı Kredi Bankası hem de Garanti Bankası, kurumsal yönetim başlığında Covid-19'a kısmen yer vermiştir.

İş modeli ögesi kapsamında, iş modellerinin oluşturulması değerlendirilmiştir. Yapı Kredi Bankası; pandemi döneminde iş sürdürülebilirliğini sağlamak için yeni çalışma ve iş modelleri oluşturmayı belirtmiştir.

Riskler ve fırsatlar ögesi kapsamında, risk ve fırsatların belirlenmesi ve risk yönetimi değerlendirilmiştir. Garanti Bankası önemli gelişmelere ilişkin "risk yönetimi kapsamında yapılan izlemeler" ve "risk ve fırsatlar" kısmında Covid-19'a yer vermiştir. Vakıfbank kredi riskinde önemli artış tanımını, likidite risk yönetimi, risk yönetimine ilişkin bilgiler, konsolide risk yönetimine ilişkin bilgiler kısmında Covid-19'a yer vermiştir. Yapı Kredi Bankası operasyonel risk, ileriye yönelik makroekonomik bilgiler, gelecek öngörülerini kısmında Covid-19'a yer vermiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Covid-19 pandemisine ilişkin, çalışanlarını ve paydaşlarını olası risklerden korumaya çalıştığı belirtilerek kısmen yer vermiştir. Ziraat Bankası, pandemi döneminde güçlü ve sürdürülebilir muhabir banka ağı, risk yönetimi, likidite riski ve kredi riskinde Covid-19 ve pandemiye yer vermiştir.

Strateji ve kaynak aktarımı ögesi kapsamında, hedeflerin belirlenmesi değerlendirilmiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2020 hedefleri ve 2020 Gerçekleşmeleri kısmında Covid-19'a yer vermiştir.

Performans ögesi kısmında, hedeflerin gerçekleştirilmesi, sermaye ögeleri ile ilişkisi değerlendirilmiştir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2020 yılı insan sermayesi ve fikri sermaye hedefleri kısmında Covid-19'a yer verilmiştir.

Genel görünüm kapsamında, muhtemel zorluk ve belirsizlikler ile nasıl yönetildiği değerlendirilmiştir. Yapı Kredi Bankası belirsizlikler ve Covid-19 salgınının olası etkilerine karşıyı likidite muhafaza ettiğini belirtmiştir. Ziraat Bankası, genel görünüm kapsamında detaylı değerlendirme yapmış, öncelikle “Covid-19 pandemisine karşı alınan önlemler” kısmında trend analizleri oluşturulduğu, dünyadaki Covid-19 vaka istatistikleri analiz edilerek, ülkemiz için Yayılım Trend Modellemesi geliştirildiği belirtilmiştir. “Covid-19 salgınından korunmak için dijital çözümler” başlıklı geleceğe dönük beklentiler kısmında, Covid-19'un olası etkilerini model değişkenleri eşliğinde tahminler kullanılarak ve uzman görüşünü alınarak modellerinde dikkate alındığını belirtmiştir. Ayrıca, Ziraat Bankası pandemi döneminde ekonomik faaliyetlerde oluşması muhtemel aksaklıklara karşı aldığı önlemler kapsamında, kredi paketleri oluşturduğunu belirtmiştir.

Hazırlık ve sunum temeli ögesi kapsamında, entegre rapora dahil edilecek konuların belirlenmesi, önemlilik belirleme süreci ve raporlama sınırı değerlendirilmiştir. Önemlilik belirleme sürecini; Garanti Bankası, öncelikli konunun belirlenmesi ile Türkiye Sınai Kalkınma Bankası önceliklendirme stratejisi ve önceliklendirme analizinde belirtmiş, Yapı Kredi Bankası ise kilometre taşlarında göstermiş ancak detaylı bir bilgi sunmamıştır. Raporlama sınırının belirlenmesine ise, ilgili raporlarda yer verilmemiştir.

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'nin Beşinci Bölüm: Genel Raporlama İlkeleri Kapsamında beş bankanın Covid-19 pandemisine ilişkin analiz Tablo 9'da yer almaktadır:

Tablo 9: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Beşinci Bölüm: Genel Raporlama İlkeleri Kapsamında Araştırmanın Analizi

Genel raporlama ilkeleri	Açıklama ölçütü	Açıklama var	Açıklama yok
	Maddi konuların açıklanması, Sermaye ögelerinin açıklanması	3	2

Genel raporlama ilkeleri kapsamında, Garanti Bankası, dijital/entelektüel sermaye kaleminde, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ise stratejik plan ve sermaye ögelerinin tümünde Covid-19 ve pandemiye detaylı olarak yer vermiştir. Ziraat Bankası, finansal sermaye kaleminde, pandemiye yer vermiştir. Yapı Kredi Bankası, dolaylı olarak; dijital bankacılık ve insan kaynağının dönüşümü kısımlarında Covid-19 pandemisini belirtmiştir. Ayrıca Ziraat Bankası bankanın dijital çözüm uygulamaları kısmında pandemiye dolaylı olarak ta yer vermiştir.

SONUÇ

Ocak/ 2021 yılında yayınlanan revize IIRC incelendiğinde, Aralık /2013 yılında yayınlanan versiyonu ile arasındaki temel farklılıklar şu şekildedir: “Değer yaratma süreci” ifadesi, “değer yaratma, koruma veya aşındırma süreci” olarak güncellenmiştir. Değer yaratma sürecine ilişkin 2013 versiyonunda “vizyon ve misyon” yer alırken, 2021 versiyonunda bu unsurlara ek olarak “amaç” eklenmiş ve “amaç, vizyon ve misyon” olarak güncellenmiştir. Dördüncü bölüm: İçerik gelerinde yer alan “genel raporlama rehberi” yeni bir bölüm olarak beşinci bölümde açıklanmıştır. İçerik geleri 2013 versiyonunda 9 ge mevcut iken, 2021 versiyonunda 8 ge mevcuttur. Bu ögelerden biri olan “genel raporlama rehberi” yeni bir bölümde açıklanmıştır.

Covid-19’un Mart /2020 yılında pandemi ilan edilmesi ile dünya ve ülke ekonomisi ciddi lde etkilenmiştir. Bu nedenle bankaların 2020 yılında yayınlanan entegre faaliyet raporlarında, Covid-19’un önemli bir olay olarak değerlendirilmesi gereklidir. Önemlilik ilkesi kapsamında, Garanti Bankası “ncelikli konumuz: Covid-19” başlığı altında detaylı açıklama yapmış, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası “nceliklendirme stratejisi ve nceliklendirme analizi” kısmında Covid-19’a yer vermiş, Yapı Kredi Bankası ise 2020 kilometre taşları kısmında Covid-19’a kısmen yer vermiştir. Bu kapsamda Garanti Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Yapı Kredi Bankası’nın entegre raporlarında Covid-19 pandemisi öncelikli grlmektedir.

Kılavuz ilkeler kapsamında “bilgiler arası bağlantı” ilkesi, içerik ögeleri kapsamında “strateji ve kaynak aktarımı”, ile “performans” gelerinde Covid-19’a ilişkin verilerin yalnızca Türkiye Sınai Kalkınma Bankası tarafından yer verildiği grlmektedir. Ayrıca Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2020 Entegre Faaliyet Raporunda yeni ereve olarak nitelendirilen revize IIRC hakkında bilgi sunmuştur. Yeni çerçevenin raporlama için gereken sorumluluk beyanının sadeleştirilmesi, raporlama süreçlerinin kalitesi ve bütünlüğü, sonuç – değerin korunması ve aşınım senaryoları ile dengenin vurgulanması konularına odaklandığı ifade edilmiştir. Bu nedenle Türkiye Sınai Kalkınma Bankasının daha kapsamlı bir entegre rapor yayınladığı söylenebilir.

Bankaların 2020 yılında yayınlanan entegre raporları incelendiğinde analiz edilen tüm bankaların ortak olarak içerik ögeleri kapsamında “risk ve fırsatlar” ögesinde Covid-19’u risk unsuru olarak gördükleri belirtilmiştir. Covid-19’un risk unsuru olarak görülmesi ve alınan önlemler önem arz etmektedir. Bu kapsamda alınan önlemler ve zmler hakkında Ziraat Bankası detaylı bir açıklama sunmuştur. Yapı Kredi Bankası da alınan önlemlere yer vermiştir. Bu nedenlerle Ziraat Bankası ve Yapı Kredi Bankası’nın kapsamlı bir rapor sunduğu söylenebilir.

Bu alışma, ilgili bankaların 2020 yılında yayınladığıkları entegre raporları üzerinden değerlendirilmiştir. 2020 yılında entegre rapor yayınlamayan bazı bankaların ileri tarihlerde entegre rapor sunmaları beklenmektedir. Bu durumda bankaların entegre raporlarının karşılaştırmasının daha kapsamlı yapılması mümkün hale gelecektir.

KAYNAKÇA

- DUMAY, John. BERNARDI, Cristiana.. GUTHRIE, James & DEMARTINI, Paola. (2016). Integrated Reporting: A Structured Literature Review, *Accounting Forum* 40(3), Haziran.
- IOD (2009). King Report on Governance for South Africa.
- IODSA (2016). King Report on Governance for South Africa.
- LA TORRE, Matteo. BERNARDI, Cristiana. GUTHRIE, James & DUMAY, John. (2019). Integrated Reporting and Integrating Thinking: Practical Challenges. In S. Arvidsson (Ed.), *Challenges in managing sustainable business: reporting, taxation, ethics and governance* (pp. 25-54). Palgrave.
- MAKIWANE, Theophilus S. & PADIA, Nirupa. (2013). Evaluation of Corporate Integrated Reporting in South Africa Post King III release South Africa: An Exporatory Enquiry. *Journal of Economic and Financial Sciences*, 6(2), 421-438.
- VILLERS, Charl & MAROUN, Warren. (2017). *Sustainability Accounting and Integrated Reporting*, Routledge: London.
- WBCSD (2014). *Integrated Reporting in South Africa: From Concept to Practice*.

İNTERNET KAYNAKLARI

- IFAC, <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/ISAE%203000%20Revised%20-%20for%20IAASB.pdf> (Erişim tarihi: 10.02.2021)
- IIRC 2021, <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf> (Erişim tarihi: 10.02.2021)
- IIRC 2017, https://integratedreporting.org/integratedreport2017/pdf/IIRC_IR_Framework_feedback_summary_report_2017.pdf (Erişim Tarihi: 10.02.2021)
- GARANTİ BANKASI ENTEGRE FAALİYET RAPORU (2020) <https://www.garantibbvainvestorrelations.com/tr/images/entegre-faaliyet-raporu-2020/pdf/garanti-bbva-2020-entegre-faaliyet-raporu.pdf> (Erişim tarihi: 05.03.2021)
- IODSA, <https://www.iodsa.co.za/page/kingIII> (Erişim tarihi: 10.03.2021)
- IR, <http://www.entegreraporlamatr.org/en/about-us/who-are-we.aspx> (Erişim tarihi: 10.03.2021)
- IODSA, <https://www.iodsa.co.za/page/OurTimeline> (Erişim tarihi: 10.03.2021)
- KGK, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/GDS/GDS_3000.pdf (Erişim tarihi: 10.03.2021)
- KING REPORT ON CORPORATE GOVERNANCE FOR SOUTH AFRICA, https://www.mervynking.co.za/downloads/CD_King2.pdf (Erişim tarihi: 10.03.2021)
- TÜRKİYE SİNAİ VE KALKINMA BANKASI ENTEGRE FAALİYET RAPORU (2020). https://www.tskb.com.tr/i/content/4478_1_TSKB%202020%20Entegre%20Faaliyet%20Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- VAKIFBANK ENTEGRE FAALİYET RAPORU (2020). https://www.vakifbank.com.tr/documents/yiliski/VKF_FRAT_2020_UYG_uyg_65_SPREADS_NY.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- YAPI VE KREDİ BANKASI ENTEGRE FAALİYET RAPORU (2020). https://www.yapikrediinvestorrelations.com/tr/images/pdf/faaliyetraporlari/2020/yapi_kredi_2020_entegre_faaliyet_raporu.pdf?v4 (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- ZİRAAT BANKASI ENTEGRE FAALİYET RAPORU (2020). https://www.ziraatbank.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri-ZB/finansal-bilgiler/Documents/2020_entegre_faaliyet_raporu.pdf (Erişim Tarihi:15.03.2021)